

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О ИНФЛАЦИОНИМ ОЧЕКИВАЊИМА

Мај 2022.

Београд, јун 2022.

Садржај:

Уводна напомена.....	2
Резиме	3
Инфлациона очекивања финансијског сектора	4
Инфлациона очекивања привреде	4
Инфлациона очекивања становништва.....	6
Нумерички и описно исказана инфлациона очекивања становништва	6

Уводна напомена

Инфлациона очекивања економских субјеката важан су показатељ који се користи у доношењу одлука о мерама монетарне политике у режиму циљања инфлације. Стабилизација инфлационих очекивања и њихово усидравање у оквиру граница дозвољеног одступања од циља мерило су успеха стратегије циљања инфлације и доприносе повећању кредибилитета монетарне политике.

У складу с најбољом међународном праксом, увођењем режима циљања инфлације у јануару 2009. године, Народна банка Србије почела је да прати и анализира и инфлациона очекивања економских субјеката. У поменуте сврхе, као извор података користи се анкета о инфлационим очекивањима, коју од јануара 2018. за Народну банку Србије спроводи агенција Ипсос. Учесници анкете, који су класификовани у четири сектора (финансијски сектор, привреда, синдикати и становништво), изјашњавају се о очекиваном међугодишњем расту цена за годину дана унапред, од марта 2014. о очекиваном међугодишњем расту цена за две године унапред, а од фебруара 2021. и о очекиваном међугодишњем расту цена за три године унапред.

Резиме

У условима растуће неизвесности и раста текуће инфлације, инфлациона очекивања представника финансијског сектора за годину дана унапред повећана су у односу на април и **према резултатима мајске анкете агенције Ипсос износила су 6,0%**. Када је у питању Блумбергова анкета из јуна, очекивања представника финансијског сектора нижа су и износе 5,5%.

Очекивана инфлација представника привреде за годину дана унапред такође је повишена на 6,0%, тако да је и у мају била изједначена са инфлационим очекивањима финансијског сектора. **Ипак, очекивања привреде и даље су доста нижа од резултата из фебруарске анкете (7,5%), у којој су очекивања била највиша у последњих неколико година.**

Уобичајено виша у односу на очекивања осталих сектора, краткорочна инфлациона очекивања становништва **остала су непромењена у односу на претходну анкету и износе 20,0%, што одговара стопи раста неких основних животних намирница, на које становништво више обраћа пажњу при формирању очекивања (нафтни деривати 23,8%, месо 21,3%, уља и масти 17,5%, поврће 15,0%)**. Распон кретања индекса перципиране и индекса очекиване инфлације још увек нам указује на то да становништво очекује да ће инфлација у наредних 12 месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана.

Средњорочна инфлациона очекивања финансијског сектора нису се мењала и наставила су да се крећу у распону од 3,5% до 4,0%, што је у границама циља Народне банке Србије и што би могло да укаже да представници овог сектора текућу вишу инфлацију и даље оцењују као привремену. Очекивања привредника за две и три године унапред износе 5,0% и 4,0%, респективно, и повећана су за по 1,0 п.п. у сваком периоду у односу на април.

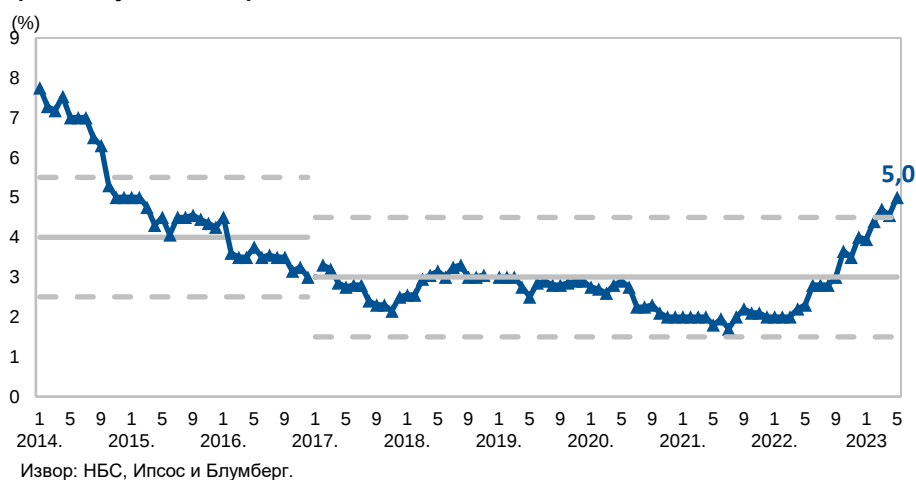
Усидреност инфлационих очекивања финансијског сектора у средњем року, резултат је, између осталог, и стабилности девизног курса и представља један од предуслова за постизање ниске, стабилне и предвидиве инфлације. Постигнута стабилност инфлационих очекивања потврђује поверење у мере које предузима Народна банка Србије.

Инфлациона очекивања финансијског сектора

Према резултатима мајске анкете агенције Ипсос, краткорочна инфлациона очекивања представника финансијског сектора повећана су на 6,0% (5,0% у априлу), док су очекивања у Блумберговој анкети у јуну у нешто мањој мери повишена у односу на претходни месец – са 5,1% на 5,5%.

Истичемо да су у мајској анкети порасла очекивања неколико, по тржишном учешћу значајних банака, али да се њихови одговори и даље крећу у распону између 4,0% и 5,0%. На слично указује и мајска вредност композитне мере инфлационих очекивања финансијског сектора¹ – 5,0% (Графикон 1).

Графикон 1. Композитна мера инфлационих очекивања финансијског сектора

Средњорочно очекиване вредности инфлације код финансијског сектора налазе се на истом нивоу као и у априлу, па износе 4,0% за две и 3,5% за три године унапред.

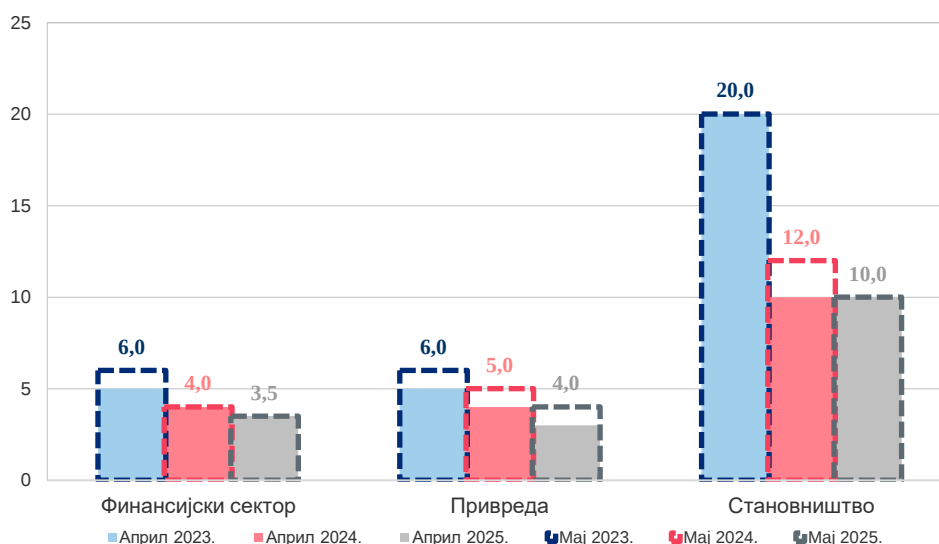
Стабилно кретање средњорочних инфлационих очекивања представника финансијског сектора у условима растуће текуће инфлације указује на то да они и даље очекују постепен повратак инфлације у границе циља у средњем року.

¹ Израчунава се пондерисањем појединачних одговора према критеријуму учешћа у укупној активи анкетираних финансијских институција. Свакој институцији која учествује у обе анкете приписује се аритметичка средина одговора из анкета агенција Ипсос и Блумберг. На тај начин се банкама с већим тржишним учешћем даје већи утицај на агрегирани резултат.

Инфлациона очекивања привреде

Краткорочна инфлациона очекивања привредника у мају су износила 6,0% (5,0% у априлу). Када су у питању средњорочна очекивања, привредници очекују инфлацију на нивоу од 5,0% за две године унапред (4,0% у априлу), док је за

Графикон 2. Очекивана међугодишња инфлација за једну, две и три године унапред

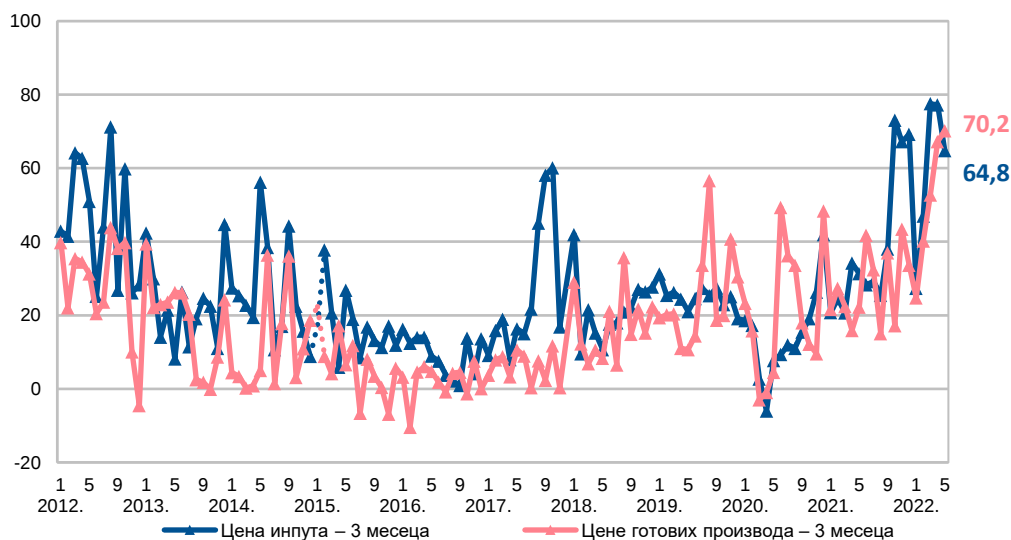

Извор: Ипсос.

период од три године унапред очекивана инфлација 4,0% (3,0% у априлу) (Графикон 2).

Око две трећине испитаника очекује инфлаторне притиске по основу цена

Графикон 3. Очекивања сектора привреде у погледу кретања цена инпута и цена готових производа у наредна три месеца

* Вредност изнад нуле указује на раст, а испод нуле на пад.

Извор: Нинамедија/Ипсос.

инпута и за период од три месеца унапред, и за период од годину дана унапред. Ако се то упореди с претходном анкетом, удео оних који очекују раст цена за период од три месеца унапред смањено се са 78% на око 67%, док је за период од годину дана унапред он повећан са 48% на око 67%. Када је реч о очекиваном кретању цена готових производа и услуга, удео привредника који очекују раст цена у периоду од наредна три месеца наставио се кретати око 70%, што је као и у претходној анкети, а за период од 12 месеци унапред он износи око 73%, што је на нивоу просечне вредности у 2022. години (Графикон 3).

Растућа неизвесност услед сукоба у Украјини и још увек присутних поремећаја у светским ланцима снабдевања допринела је очекивању да се перцепција пословања привредника не може много побољшати у кратком року. Упркос свему, благо је смањен удео оних који услове карактеришу као погоршане (са око 63,0% у априлу на око 56,3% у мају), па је сада сличан резултату из фебруарске анкете.

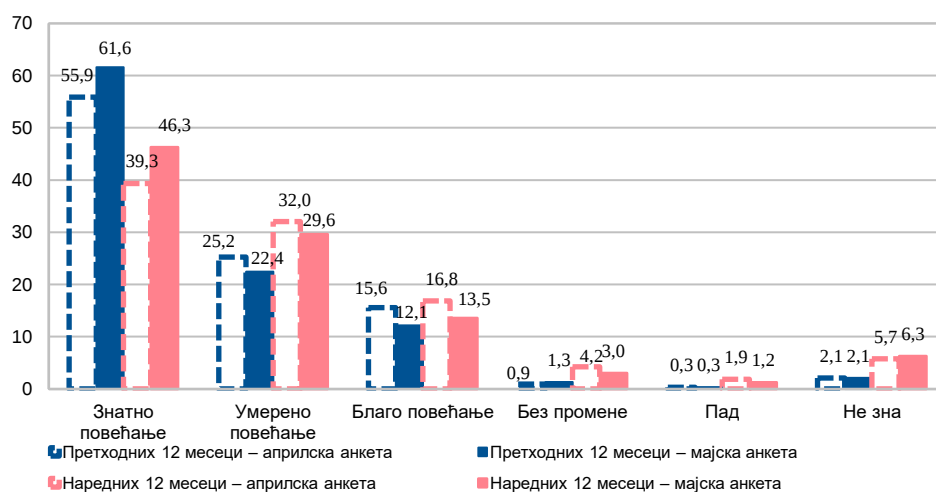
Удео оних с неповољним очекивањима по питању кретања пословних услова у будућности се стабилизовао на око 30,0%, док се у случају кретања сопствене производње/промета бележи благи раст оптимизма у року краћем од три месеца (раст удела оних који очекују раст производње/промета са 33,4% на 39,0%) и слична очекивања за период од 12 месеци.

Инфлациона очекивања становништва

Нумерички и описно исказана инфлациона очекивања становништва

Инфлациона очекивања становништва задржала су се на нивоу од 20,0% за годину дана унапред, 10,0% за три године унапред и благо порасла на 12,0% за две године унапред (10,0% у априлу).

Графикон 4. Дистрибуција испитаника сектора становништва према перципираном и очекиваном расту цена

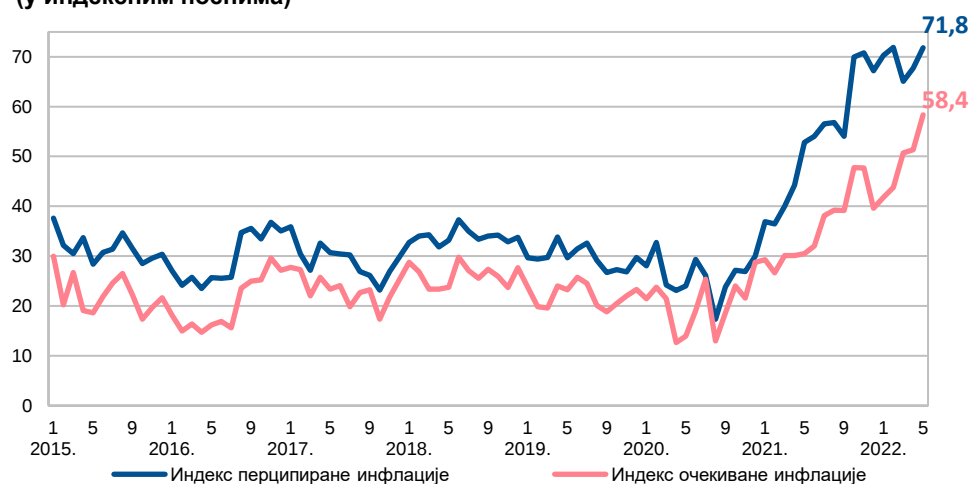

Извор: Ипсос.

Када је у питању дистрибуција одговора становништва (Графикон 4), проценат испитаника који очекују умерено или благо повећање цена у наредној години и у мају се, као и у претходне две анкете, кретао близу вредности од око 45,0%, док истовремено расте учешће оних који очекују знатно повећање цена (са 39,3% на 46,3%).

Распон кретања индекса перципиране и очекиване инфлације указује на то да становништво и даље очекује да ће инфлација у наредних 12 месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана. Овакво кретање имплицира да **део становништва који има перцепцију да су цене повећане у претходних 12 месеци не очекује наставак њиховог раста у наредних 12 месеци.**²

Графикон 5. Перципирана и очекивана инфлација становништва (у индексним поенима)

Извор: Ипсос и прерачун НБС.

² Поменути индекс добија се као разлика између пондерисаног учешћа испитаника који мисле да су цене биле више него благо повећане и оних који мисле да су цене остале исте или пале. За детаље видети Осврт 2 у Извештају о инфлацији – фебруар 2016. (https://www.nbs.rs/export/sites/NBS_site/documents/publikacije/ioi/izvestaji/ioi_02_2016.pdf).